

วิทยานิพนธ์	:	การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดมนุษยนิยมในปรัชญาขงจื้อและพุทธปรัชญาเถรวาท
ผู้วิจัย	:	พระมหาพิณ โข อภิปญ โย (ศรีคำมี)
ปริญญา	:	พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาปรัชญา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

	:	พระมหาธีรพันธ์ วชิรญา โฉ	ป.ธ. ๔., พธ.บ., M.A., Ph.D.
	:	นายสนั่น ไชยานุกุล	ป.ธ. ๖., พธ.บ., M.A.
	:	ผศ. บุญมี แทนแก้ว	ป.ธ. ๕., พ.ม., พธ.บ., M.A., D.I.H. & C. (B.H.U.)
วันสำเร็จการศึกษา	:	๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๓	

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดมนุษยนิยมในปรัชญาขงจื้อและพุทธปรัชญา แท้จริงแล้ว ระบบปรัชญาทั้งสองมีแนวคิดที่ยึดเอามนุษย์เป็นจุดเริ่มต้นศูนย์กลาง และจุดหมายปลายทาง มนุษย์จึงเป็นผู้มีศักดิ์ศรี คุณค่า เสรีภาพในการเลือกตัดสินใจกระทำหรือสร้างสรรค์สิ่งที่ถูกต้องจึงามให้แก่ตนเองและสังคม

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น ๖ บท ดังนี้

- บทที่ ๑ ว่าด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่นำมาวิจัย
- บทที่ ๒ ว่าด้วยแนวคิดของมนุษยนิยมทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย ความหมาย ความเป็นมา ลักษณะ และขอบเขตของมนุษยนิยมทั้งฝ่ายตะวันตก และตะวันออก
- บทที่ ๓ ว่าด้วยมนุษยนิยมในปรัชญาขงจื้อ
- บทที่ ๔ ว่าด้วยมนุษยนิยมในพุทธปรัชญา

บทที่ ๕ ว่าด้วยการเปรียบเทียบแนวคิดมนุษยนิยมในปรัชญาขงจื้อและ
พุทธปรัชญาเถรวาท

บทที่ ๖ ว่าด้วยบทสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่า ปรัชญาขงจื้อและพุทธปรัชญามีแนว
คิดมนุษยนิยมในระบบปรัชญาทั้ง ๓ สาขา ได้แก่ อภิปรัชญา ญาณวิทยา และคุณวิทยา ทั้งที่มี
ลักษณะคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ในส่วนที่คล้ายคลึงกันนั้น ปรัชญาทั้งสองเน้นให้ทุกคน
เริ่มต้นกระทำสิ่งต่างๆให้ถูกต้อง เหมาะสมตามสถานภาพ หน้าที่ของตนเอง ดังเช่น บิดา
มารดา บุตร ธิดา สามี ภรรยา ครู อาจารย์ ลูกศิษย์ ประชาชน เป็นต้น ซึ่งทุกคนต้องพึงตนเอง
เป็นสำคัญ ปฏิเสธการช่วยเหลือจากพระเจ้าหรือพลังเหนือธรรมชาติ ที่สำคัญ ทุกคนจะต้อง
ตระหนักหรืออยู่เสมอว่า ด้วยความเพียรพยายามของมนุษย์นั้นสามารถเข้าถึงและค้นพบความสุข
สันติภาพ เอกภาพสำหรับตนเองและสังคมด้วยความเสมอภาคกัน

ส่วนความแตกต่างกันนั้น ระบบปรัชญาทั้งสองมีความแตกต่างกันน้อยมาก โดย
เฉพาะรูปแบบและวิธีการในการเผยแพร่แนวคิดทางปรัชญาของตน ซึ่งขงจื้อดำรงเทศนาราวาส
มีฐานะเป็นครู และผู้นำทางสติปัญญาของคนทั่วไป ส่วนพระพุทธเจ้า ผู้เป็นพระบรมศาสดา
ดำรงเพศเป็นบรรพชิต และเป็นผู้นำทางพุทธปัญญาของนักบวชและประชาชนทั่วไป

อย่างไรก็ตาม ปรัชญาขงจื้อและพุทธปรัชญาได้ประสบความสำเร็จในการเผยแพร่
แนวคิดมนุษยนิยมเป็นอย่างมาก เพราะได้รับการต้อนรับ ความสนใจ ศรัทธา ยินดี และตอบ
สนองจากคนทุกระดับชั้น ทั้งนี้เพราะถือว่า มนุษย์ทุกคนมีสิทธิ เสรีภาพ คุณค่า และศักดิ์ศรี
ของความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกัน ดังนั้น ปรัชญาทั้งสองจึงปรากฏอยู่คู่เคียงข้างมนุษย์ตลอดมา
จนถึงทุกวันนี้